

**«Кемел кәсіби даму
орталығы»**

**«Kemel kasibi damu
ortalygy LTD»**

**«Аутистік спектр бұзылыстары (АСБ) бар балаларды білім беру
процесіне енгізу шарттары»**

біліктілікті арттыру курсының

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Сағат саны: 80,108 ак.сағ.

1. Жалпы ережелер

Курс аннотациясы

Педагогтердің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы «Аутистік спектр бұзылыстары (АСБ) бар балаларды білім беру процесіне енгізу шарттары» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің № 175 бұйрығының талаптарына сәйкес әзірленген және білім беру ұйымдарында аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды ұйымдастыру және психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету үшін қажетті педагогтердің кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған.

Бағдарлама педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық негіздерін, олардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау тетіктерін, психологиялық-педагогикалық қолдаудың қағидаттары мен модельдерін, сондай-ақ түзету-дамыту жұмысын жоспарлау және іске асыру тәсілдерін меңгеруіне бағдарланған. Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу және іске асыру, оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау, тиімді оқыту әдістері мен технологияларын қолдану, сондай-ақ білім беру және түзету-дамыту қызметінің нәтижелілігін бағалау мәселелеріне ерекше назар аударылады.

Курстың мазмұны модульдік қағидат негізінде құрылып, аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды олардың жеке ерекшеліктері мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру процесіне жүйелі түрде енгізуді қамтамасыз етуге бағытталған. Бағдарламаны іске асыру педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыруға және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім алудың қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз ететін арнайы білім беру жағдайларын жасауға ықпал етеді.

Бағдарламаның өзектілігі

Бағдарламаның өзектілігі Қазақстан Республикасында аутистік спектр бұзылыстары бар балалар санының артуымен байланысты. Бұл білім беру процесіне қатысушылардың барлығынан аутистік спектр бұзылыстары бар балалармен жұмыс істеуге арналған заманауи білімді, кәсіби тәсілдер мен әдістерді меңгеруді, сондай-ақ білім беру процесін және оларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді ұйымдастыру дағдыларын талап етеді.

Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілері арнайы жағдайлар құруға, білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін ескеруге, сондай-ақ білім беру нәтижелерін бағалауға және білім беру қызметін құжаттауға қойылатын талаптарды белгілейді. Сонымен қатар білім беру ұйымдарының жұмыс тәжірибесін талдау педагогтердің аталған талаптарды іске асыру барысында, оның ішінде психологиялық-педагогикалық бағалау жүргізу, жеке оқу бағдарламасын жоспарлау, оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау, мамандардың

командалық өзара іс-қимылын ұйымдастыру және тиісті құжаттаманы жүргізу кезінде белгілі бір қиындықтарға тап болатынын көрсетеді.

Нормативтік білімдер мен практикалық жұмыс алгоритмдерінің жеткіліксіз жүйеленуі педагогтердің әрекеттерінің келісілмеуіне, білім беру және түзету-дамыту қызметінің нәтижелілігінің төмендеуіне әкеліп соғады, сондай-ақ аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім жетістіктерін мониторингтеуді қиындатады.

Бағдарламаны іске асыру аталған кәсіби тапшылықтарды жоюға және білім беру процесіне қатысушылардың (педагогтер, мамандар, әдіскерлер және басқа да тұлғалар) барлығында аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін ұйымдастыруға, психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асыруға және білім беру нәтижелерін бағалауға бірыңғай тәсілді қамтамасыз ететін нормативтік негізделген және практикаға бағытталған құзыреттерді қалыптастыруға бағытталған.

Мемлекеттік басымдықтармен және әлемдік үрдістермен байланысы

Бағдарлама Қазақстан Республикасының білім алуға қолжетімділік пен білім беру сапасын қамтамасыз етуге, адами капиталды дамытуға және білім алушылардың барлық санаттарын олардың жеке білім беру қажеттіліктерін ескере отырып оқыту үшін жағдайлар жасауға бағытталған жалпыұлттық басымдықтарды іске асыру логикасында әзірленген.

Ұлттық контекстте бағдарламаның мазмұны Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қолданыстағы заңнамасына сәйкес келеді және психологиялық-педагогикалық қолдауды дамытуға, ерекше білім беру қажеттіліктерді бағалау тетіктерін енгізуге, оқытуды дараландыруға, сондай-ақ педагогтердің кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған. Бағдарламаны іске асыру білім беру ұйымдарының қызметінде нормативтік құқықтық актілердің талаптарын практикалық тұрғыдан орындауға ықпал етеді.

Халықаралық контекстте бағдарлама білім беруді дамытудың әлемдік үрдістерімен үйлеседі және төмендегілерге бағдарланған:

- білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету;
- білім беру траекторияларын дараландыру;
- ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды қолдау жүйелерін дамыту;
- білім беру практикасында пәнаралық және командалық тәсілді енгізу;
- педагогтің білім алушыларды қолдаудың негізгі субъектісі ретіндегі рөлін арттыру.

Бағдарламаның мазмұны халықаралық білім беру практикасында қолданылатын заманауи тәсілдерді, оның ішінде білім беру қажеттіліктерін жүйелі бағалауды, жеке оқу бағдарламасын жоспарлауды, білім беру нәтижелерін мониторингтеуді және дәлелді психологиялық-педагогикалық технологияларды пайдалануды қамтиды. Бұл бағдарламаның ұлттық

басымдықтарға да, сондай-ақ білім беруді дамытудың өзекті әлемдік үрдістеріне де сәйкестігін қамтамасыз етеді.

2. Глоссарий

Инклюзивті білім беру — ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктер мен жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс.

Психологиялық-педагогикалық қолдау — білім беру ұйымдарында жүзеге асырылатын жүйелі ұйымдастырылған қызмет, оның барысында ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды қоса алғанда, білім алушылардың табысты оқуы мен дамуы үшін әлеуметтік және психологиялық-педагогикалық жағдайлар ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктерді бағалау негізінде құрылады.

Мүмкіндігі шектеулі балаларға арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау — белгілі бір қызмет түрін орындау қабілеттерін қалпына келтіруге немесе өтеуге бағытталған қызметтер мен іс-шаралар кешені.

Түзету-дамыту бағыттылығы — дамудағы бұзылыстарды еңсеру үшін жағдайлар жасау.

Ерте педагогикалық көмек — баланың дамуындағы бұзылыстарды ерте анықтау.

Сараланған және жеке тәсіл — түзету жұмысының әдістерін, нысандары мен құралдарын таңдау кезінде әрбір баланың жеке ерекшеліктерін, қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескеру.

Жеке білім беру бағдарламасы (ЖББ) — ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктерін, мүмкіндіктерін және психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның (ПМПК) ұсынымдарын ескере отырып, нақты білім алушы үшін әзірленетін және білім беру мазмұнын меңгеру үшін жағдайлар жасауды көздейтін білім беру бағдарламасы.

Ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктер — оқу-дамыту процесінде көмек пен қызметтерге деген қажеттіліктер, онсыз сапалы білім алу мүмкін болмайды.

Ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктерді бағалау — білім алу үшін қажетті арнайы жағдайларды айқындау.

Білім алу үшін арнайы жағдайлар — оқу бағдарламаларын, сондай-ақ арнайы, жеке дамыту және түзету-дамыту бағдарламалары мен оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, өмір сүру ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдауды, медициналық, әлеуметтік және өзге де қызметтерді қамтитын жағдайлар жиынтығы. Бұл жағдайлар ерекше білім беруді қажет ететін білім алушылардың және мүмкіндігі шектеулі балалардың білім беру бағдарламаларын меңгеруі үшін қажет.

Педагогикалық тексеру — тиісті жастағы балалар үшін белгіленген жас ерекшелік нормаларын ескере отырып, балалардың зияткерлік даму

ерекшеліктерін және олардың ойын әрекетіне, білім алуға және қарым-қатынас жасауға әлеуетті мүмкіндіктерін айқындау.

Аутистік спектр бұзылыстары (АСБ) — әлеуметтік өзара іс-қимылды және әлеуметтік байланыстарды бастау мен қолдаудың тұрақты тапшылығымен, сондай-ақ шектеулі қызығушылықтармен және жиі қайталанатын мінез-құлық әрекеттерімен сипатталатын жалпы даму бұзылысы.

Сенсорлық-интегративтік терапия — арнайы ұйымдастырылған терапиялық ортада бұзылған функцияларды қатаң мөлшерленген және нақты құрылымдалған түрде жаттықтыру.

Имитация (лат. *imitatio* — «еліктеу») — қандай да бір әрекетті, мінез-құлықты дәл қайталауға, көшіруге, жаңғыртуға бағытталған әрекет.

Онтогенез — ағзаның құрылымы мен қызметінің біртіндеп, кезең-кезеңімен сандық және сапалық өзгерістер арқылы қарапайымнан күрделіге қарай дамуы.

3. Бағдарламаның тақырыбы

Бағдарламаның жаңашылдығы оның нормативтік тұрғыдан нақты айқындалған және практикаға бағытталған сипатында көрініс табады. Бұл Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруда бірыңғай тәсілді қамтамасыз етеді.

Инклюзивті білім беру мәселелеріне жалпы сипатта бағытталған қолданыстағы біліктілікті арттыру бағдарламаларынан айырмашылығы, аталған бағдарлама аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалаудың нақты тетіктеріне, жеке оқу бағдарламасын жоспарлау және іске асыру алгоритмдеріне, сондай-ақ түзету-дамыту жұмысын және білім беру нәтижелерін мониторингтеуді жүйелі ұйымдастыруға бағытталған.

Бағдарламаның жаңашылдығы Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын заманауи психологиялық-педагогикалық тәсілдермен ықпалдастыру арқылы да айқындалады. Бұл педагогтерге заңнама талаптарын білуге ғана емес, оларды нақты құрылымдалған құралдар мен құжаттама нысандары арқылы практикалық қызметте тиімді қолдануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаның практикаға бағытталған сипаты білім беру ұйымдарының қызметінен алынған нақты кейстерді, мамандардың командалық өзара іс-қимылының модельдерін, сондай-ақ білім беру және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін бағалау тетіктерін оқыту мазмұнына енгізу арқылы қамтамасыз етіледі. Бұл педагогтердің орнықты кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға ықпал етеді.

Білім беру жүйесіндегі аналогтарының бар-жоғын талдау

Қазақстан Республикасының білім беру жүйесінде іске асырылып жатқан педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламаларын талдау олардың басым көпшілігі ерекше білім беруді қажет ететін білім алушыларды оқытуды

ұйымдастыру мәселелерін жалпы деңгейде қарастыруға немесе психологиялық-педагогикалық қолдаудың жекелеген аспектілеріне бағытталғанын көрсетеді. Сонымен қатар қолданыстағы бағдарламаларда аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды білім беру процесіне табысты енгізу шарттарын қолданыстағы нормативтік құқықтық актілермен және оларды іске асырудың практикалық тетіктерімен нақты байланыстыра отырып жүйелі түрде қарастыру, әдетте, жеткіліксіз.

Қолданыстағы бағдарламалар көбінесе теориялық-әдістемелік сипатқа ие болып, аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау алгоритмдерін, жеке оқу бағдарламасын жоспарлау және құжаттау тәртібін, сондай-ақ Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің талаптары шеңберінде білім беру және түзету-дамыту қызметінің нәтижелілігін мониторингтеу мәселелерін толық көлемде қамтылмайды.

Ұсынылып отырған бағдарлама нормативтік-құқықтық, диагностикалық, ұйымдастырушылық және практикаға бағытталған компоненттерді қамтитын кешенді тәсіл арқылы анықталған мазмұндық олқылықтардың орнын толтырады. Қолданыстағы ұқсас бағдарламалардан айырмашылығы, бұл бағдарлама тек теориялық білімді қалыптастыруға ғана емес, сонымен қатар Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдары жағдайында қолдануға болатын педагогтердің кәсіби қызметінің нақты құралдары мен алгоритмдерін меңгеруге бағытталған.

Бағдарлама қолданыстағы біліктілікті арттыру курстарын қайталамай, олардың мазмұнын толықтырады және кеңейтеді, аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін ұйымдастыру және психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асыру мәселелерін тұтас әрі практикаға бағытталған тұрғыдан қарастыруды қамтамасыз етеді.

4. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер

Бағдарламаның мақсаты — аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауды нормативтік тұрғыдан негізделген және практикаға бағытталған түрде ұйымдастыруды қамтамасыз ететін педагогтердің орнықты кәсіби құзыреттерін қалыптастыру.

Бағдарламаның міндеттері

Қойылған мақсатқа қол жеткізу үшін Бағдарламаны іске асыру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді, олар:

Қазақстан Республикасының аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін ұйымдастыруға және арнайы білім беру жағдайларын жасауға қойылатын нормативтік-құқықтық талаптары туралы жүйелі түсінік қалыптастыруға;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалаудың практикалық тетіктерін меңгеруді және бағалау нәтижелерін білім беру процесін жоспарлау кезінде пайдалануды қамтамасыз етуге;

оқыту мазмұнын бейімдеу мен саралауды, сондай-ақ оқу жетістіктерін бағалауды қоса алғанда, жеке оқу бағдарламасын жоспарлау және іске асыру дағдыларын жетілдіруге;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен жұмыс барысында білім беру ұйымында психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру және мамандардың командалық өзара іс-қимылын дамытуға;

білім беру және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу құралдарын меңгеруге және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім жетістіктері динамикасын талдау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Бағдарламаны меңгерудің күтілетін нәтижелері

Бағдарламаны меңгеру аяқталғаннан кейін педагогтер: біледі:

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруды реттейтін Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерін;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерінің құрылымы мен мазмұнын;

жеке оқу бағдарламасын және түзету-дамыту жұмысын жоспарлау қағидаттарын;

істей алады:

өз кәсіби құзыреті шеңберінде аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне психологиялық-педагогикалық бағалау жүргізуге;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру процесін жоспарлауға;

оқыту мазмұнын, тапсырмаларды және оқу жетістіктерін бағалауды бейімдеуге және саралауға;

педагогикалық команда мүшелерімен және ата-аналармен (заңды өкілдермен) өзара іс-қимылды ұйымдастыруға;

меңгереді:

білім беру қажеттіліктерін бағалау нәтижелерін құжаттау алгоритмдерін;

жеке оқу бағдарламасын жоспарлау және іске асыру құралдарын;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу әдістерін және даму динамикасын талдау тәсілдерін.

5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Модуль 1. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері

Модульдің мақсаты:	Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін
--------------------	--

	және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық негіздері туралы педагогтердің жүйелі және өзекті білімдерін қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру шеңберінде төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуға қатысты заңнамалық негіздері туралы педагогтердің түсінігін қалыптастыру; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруды реттейтін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілермен педагогтерді таныстыру; білім беру ұйымдарында арнайы жағдайлар жасауға қойылатын нормативтік құқықтық талаптарды ашып көрсету; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту барысында білім беру процесіне қатысушылардың жауапкершілігі мен функционалдық міндеттерін түсінуді қамтамасыз ету; білім беру процесін ұйымдастыру кезінде нормативтік талаптарды практикалық қызметте қолдану дағдыларын қалыптастыру.
Модульдің нәтижелері:	күтілетін Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер: біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды реттейтін Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасының негізгі ережелерін; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру тәртібін айқындайтын қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерді; білім беру ұйымдарында арнайы жағдайлар жасауға қойылатын нормативтік талаптарды; істей алады: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін

	жоспарлау және ұйымдастыру кезінде нормативтік құқықтық актілердің талаптарын қолдануға; білім беру процесіне қатысушылармен өзара іс-қимыл барысында нормативтік талаптарды ескеруге; практикалық жағдайларды қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі тұрғысынан талдауға; меңгереді: кәсіби жағдайларды нормативтік-құқықтық талдау дағдыларын; білім беру практикасында нормативтік талаптарды қолдану алгоритмдерін; кәсіби қызметте нормативтік терминологияны дұрыс және орынды пайдалану білігін.
Модуль сипаттамасы:	Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту кезіндегі кәсіби қызметінің нормативтік-құқықтық негізін қалыптастыруға бағытталған. Модуль шеңберінде Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері, сондай-ақ аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруды реттейтін қолданыстағы нормативтік құқықтық актілер қарастырылады. Арнайы жағдайлар жасауға қойылатын талаптарға, білім беру процесіне қатысушылар арасындағы жауапкершілікті бөлуге және нормативтік талаптарды білім беру ұйымдарының қызметінде қолданудың практикалық аспектілеріне ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтерге білім беру процесін ұйымдастыруда нормативтік тұрғыдан негізделген тәсілді қамтамасыз етеді және бағдарламаның келесі диагностикалық, ұйымдастырушылық және практикаға бағытталған модульдерін меңгеру үшін негіз қалайды.

Модуль 2. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау

Модульдің мақсаты:	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау, бағалау және білім беру процесін жоспарлау кезінде пайдалану бойынша педагогтердің практикалық дағдыларын қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері ұғымының мазмұны мен құрылымын ашып көрсету; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін психологиялық-педагогикалық бағалаудың қағидаттары мен кезеңдерімен педагогтерді таныстыру; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін бағалауда кешенді және командалық тәсілдің маңызын түсіндіру; бағалау нәтижелерін білім алушының жеке білім беру бағытын жоспарлау кезінде пайдалануға педагогтерді үйрету; бағалау нәтижелерін құжаттау және оларды білім беру практикасында қолдану дағдыларын дамыту.
Модульдің нәтижелері:	Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерінің нормативтік анықтамасын және құрылымын; білім беру қажеттіліктерін психологиялық-педагогикалық бағалаудың мақсаттарын, міндеттері мен кезеңдерін; бағалау нәтижелерін пайдалану мен құжаттауға қойылатын талаптарды; істей алады:

	өз кәсіби құзыреті шеңберінде аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктеріне психологиялық-педагогикалық бағалау жүргізуге; бағалау нәтижелерін білім беру процесін және білім алушының жеке білім беру бағытын жоспарлау кезінде қолдануға; бағалау нәтижелерін белгіленген талаптарға сәйкес рәсімдеуге; меңгереді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін кешенді бағалау алгоритмдерін; бағалау нәтижелерін талдау және интерпретациялау құралдарын; бағалау нәтижелерін педагогтің практикалық қызметінде қолдану дағдыларын.
Модуль сипаттамасы:	Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалауға практикаға бағытталған тәсілді қалыптастыруға бағытталған және білім беру процесін жоспарлаудың негізгі шарты ретінде қарастырылады. Модуль аясында аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктері ұғымы мен құрылымы, психологиялық-педагогикалық бағалаудың қағидаттары, сондай-ақ оны жүзеге асырудың кешенді тәсілінің ерекшеліктері зерделенеді. Бағалау нәтижелерін білім алушының жеке білім беру бағытын жоспарлау кезінде практикалық пайдалануына, алынған деректерді құжаттау мен талдау мәселелеріне ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтердің білім беру қажеттіліктерін бағалау рәсімдерін бірыңғай түсінуін қамтамасыз етеді және білім беру мен түзету-дамыту жұмысының сапасын арттыруға ықпал етеді.

Модуль 3. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау

Модульдің мақсаты:	Білім беру ұйымында мамандардың командалық өзара іс-қимылы негізінде аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды білім беру процесіне тиімді енгізудің міндетті шарты ретінде психологиялық-педагогикалық қолдаудың мәні мен маңызын ашып көрсету; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға қолдау көрсету кезінде командалық тәсіл қағидаттары туралы педагогтердің түсінігін қалыптастыру; қолдау жүйесінде педагог-психологтың, арнайы педагогтің және педагог-ассистенттің рөлдерін, функцияларын және жауапкершілік аймақтарын айқындау; білім беру процесін жоспарлау және іске асыру кезінде педагогикалық команда мамандарының өзара іс-қимыл тетіктеріне педагогтерді үйрету; білім беру ұйымы шеңберінде педагогикалық команданың қызметін үйлестіру дағдыларын дамыту.
Модульдің нәтижелері:	Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдаудың мақсаттарын, міндеттері мен қағидаттарын; қолдау жүйесіндегі командалық тәсілдің мазмұны мен ерекшеліктерін; педагогикалық команда мамандарының функцияларын мен жауапкершілік аймақтарын; істей алады: өз кәсіби құзыреті шеңберінде аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруға;

	кәсіби міндеттерді шешу барысында педагог-психологпен, арнайы педагогпен және педагог-ассистентпен өзара іс-қимыл жасауға; педагогикалық команданың келісілген әрекеттерін жоспарлауға және іске асыруға қатысуға; меңгереді: білім беру ұйымында командалық өзара іс-қимыл дағдыларын; педагогикалық команда мамандарының қызметін үйлестіру алгоритмдерін; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру процесін ұйымдастыру және психологиялық-педагогикалық қолдауды жүзеге асырудың практикалық құралдарын.
Модуль сипаттамасы:	Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды білім беру, диагностикалық және түзету-дамыту іс-шараларының келісімділігін қамтамасыз ететін үздіксіз процесс ретінде жүйелі түсінуін қалыптастыруға бағытталған. Модуль шеңберінде командалық тәсілге және білім беру ұйымы мамандары арасындағы функционалдық жауапкершілікті бөлуге негізделген қолдау қағидаттары мен модельдері қарастырылады. Педагог-психологтың, арнайы педагогтің және педагог-ассистенттің өзара іс-қимылы мәселелеріне, сондай-ақ педагогикалық команданың қызметін үйлестіру тетіктеріне ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін білім беру процесінің сапасын және психологиялық-педагогикалық қолдаудың тиімділігін қамтамасыз етуге қажетті кәсіби өзара іс-қимылдың орнықты дағдыларын қалыптастыруға ықпал етеді.

Модуль 4. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен түзету-дамыту жұмысы

Модульдің мақсаты:	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру процесі шеңберінде түзету-дамыту жұмысын ұйымдастыру және іске асыру бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту барысында түзету-дамыту және білім беру қызметінің өзара байланысын ашып көрсету; педагогтердің түзету-дамыту қызметінің мақсаттары, міндеттері мен негізгі қағидаттары туралы түсінігін қалыптастыру; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға арналған түзету бағдарламаларының құрылымымен және олардың мазмұнына қойылатын талаптармен педагогтерді таныстыру; білім беру ұйымы жағдайында түзету-дамыту көмегін ұйымдастыру тәсілдеріне педагогтерді үйрету; түзету-дамыту іс-шараларын жалпы білім беру процесіне кіріктіру дағдыларын дамыту.
Модульдің нәтижелері:	Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер: біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен түзету-дамыту жұмысының мақсаттарын, міндеттері мен қағидаттарын; білім беру ұйымындағы түзету-дамыту және білім беру қызметінің өзара байланысын; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға арналған түзету бағдарламаларының құрылымы мен мазмұнын; істей алады: білім беру міндеттері мен білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес түзету-дамыту жұмысын жоспарлауға; түзету-дамыту қызметінің негізгі қағидаттарын кәсіби практикада қолдануға; білім беру ұйымы жағдайында түзету-дамыту көмегін ұйымдастыруға;

	меңгереді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға арналған түзету бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру алгоритмдерін; түзету-дамыту жұмысын білім беру процесіне кіріктірудің практикалық құралдарын; түзету-дамыту іс-шараларының нәтижелілігін талдау дағдыларын.
Модуль сипаттамасы:	Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру процесіндегі түзету-дамыту жұмысын оның ажырамас бөлігі ретінде жүйелі түсінуін қалыптастыруға бағытталған. Модуль шеңберінде түзету-дамыту және білім беру қызметінің өзара байланысы, түзету-дамыту жұмысының негізгі қағидаттары, сондай-ақ түзету бағдарламаларының құрылымына қойылатын талаптар қарастырылады. Білім беру ұйымы жағдайында түзету-дамыту көмегін ұйымдастыруға, түзету іс-шараларын білім беру міндеттерімен келісуге және олардың мақсатты әрі жүйелі сипатын қамтамасыз етуге ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтердің білім беру және түзету-дамыту қызметінің сапасын арттыруға және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылар үшін арнайы жағдайлар жасауға ықпал етеді.

Модуль 5. Түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау және ұйымдастыру

Модульдің мақсаты:	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке ерекшеліктері мен ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау, ұйымдастыру және құжаттау бойынша педагогтердің практикалық дағдыларын қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау дағдыларын қалыптастыру;

		түзету-дамыту сабақтарын өткізу кезінде білім беру және түзету ортасын ұйымдастыруға қойылатын талаптарды ашып көрсету; түзету-дамыту сабақтарын өткізудің нысандарымен және оларды тиімді қолдану шарттарымен педагогтерді таныстыру; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен жеке және топтық жұмысты ұйымдастыру әдістеріне педагогтерді үйрету; түзету-дамыту сабақтарын іске асыру кезінде педагогикалық құжаттаманы жүргізу дағдыларын дамыту.
Модульдің нәтижелері:	күтілетін	Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер: біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау және ұйымдастыруға қойылатын талаптарды; білім беру және түзету ортасын ұйымдастырудың ерекшеліктерін; түзету-дамыту сабақтарын өткізудің нысандары мен әдістерін; істей алады: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, түзету-дамыту сабақтарын жоспарлауға және өткізуге; сабақтың міндеттеріне сәйкес білім беру және түзету ортасын ұйымдастыруға; жеке және топтық жұмыс әдістерін қолдануға; педагогикалық құжаттаманы белгіленген тәртіпте рәсімдеуге; меңгереді: түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау алгоритмдерін; жеке және топтық жұмысты ұйымдастырудың практикалық құралдарын; түзету-дамыту қызметін құжаттау дағдыларын.
Модуль сипаттамасы:		Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылармен түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау және ұйымдастыру бойынша практикаға бағытталған құзыреттерін қалыптастыруға

	бағытталған. Модуль шеңберінде білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып сабақтарды жобалау мәселелері, білім беру және түзету ортасына қойылатын талаптар, сондай-ақ түзету-дамыту сабақтарын өткізудің нысандары мен әдістері қарастырылады. Жеке және топтық жұмысты ұйымдастыруға, сондай-ақ түзету-дамыту қызметінің жүйелілігі мен сабақтастығын қамтамасыз ететін педагогикалық құжаттаманы жүргізу мәселелеріне ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтердің кәсіби қызметінің сапасын арттыруға және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін күшейтуге ықпал етеді.
--	---

Модуль 6. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту әдістері, технологиялары және тиімділігін бағалау

Модульдің мақсаты:	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуда қолданылатын әдістер мен технологияларды пайдалану, сондай-ақ білім беру және түзету-дамыту қызметінің нәтижелілігін бағалау мен мониторингтеу бойынша педагогтердің кәсіби құзыреттерін қалыптастыру.
Модульдің міндеттері:	Модульді меңгеру барысында төмендегідей міндеттерді шешу көзделеді: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытудың заманауи әдістері мен технологияларымен педагогтерді таныстыру; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау дағдыларын қалыптастыру; жеке оқу бағдарламасын әзірлеу және іске асыруға педагогтерді үйрету; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау дағдыларын дамыту; түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу және білім алушылардың даму динамикасын талдау дағдыларын қалыптастыру.

Модульдің нәтижелері: күтілетін	Модульді аяқтағаннан кейін педагогтер: біледі: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту әдістері мен технологияларын; оқыту мазмұнын бейімдеу және саралауға қойылатын талаптарды; жеке оқу бағдарламасын әзірлеу қағидаттарын; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау тәсілдерін; білім беру және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеудің мақсаттары мен міндеттерін; істей алады: аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың жеке ерекшеліктеріне сәйкес оқыту әдістері мен технологияларын қолдануға; оқыту мазмұнын, тапсырмаларды және бағалау нысандарын бейімдеуге және саралауға; жеке оқу бағдарламасын әзірлеуге және іске асыруға; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалауға; мониторинг нәтижелерін және білім алушылардың даму динамикасын талдауға; меңгереді: оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау алгоритмдерін; жеке оқу бағдарламасын әзірлеу құралдарын; аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау әдістерін; білім беру және түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу құралдарын.
Модуль сипаттамасы:	Модуль педагогтердің аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуда әдістер мен технологияларды таңдау және қолдану, сондай-ақ білім беру және түзету-дамыту қызметінің тиімділігін бағалау

	бойынша практикаға бағытталған құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған. Модуль аясында оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау, жеке оқу бағдарламасын әзірлеу және іске асыру, сондай-ақ білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау мәселелері қарастырылады. Түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеуге және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың даму динамикасын талдауға ерекше назар аударылады. Модульді меңгеру педагогтерге кәсіби қызметтің тиімділігін және білім беру нәтижелерін бағалау тетіктерін тұтас түсінуді қамтамасыз етеді.
--	---

80 академиялық сағатқа арналған аудиториялық оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Д ә р і с	П р а к т и к а л ы қ с а б а ғ	С е м и н а р	Ба р л ы ғ ы
1	Модуль 1. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері				9
1.1	Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері	1	1	1	3
1.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқытуды және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруды нормативтік-құқықтық реттеу	1	1	1	3
1.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқыту кезінде білім беру жағдайларын жасауға және білім	1	1	1	3

	беру процесіне қатысушылардың жауапкершілігіне қойылатын нормативтік талаптар				
2	Модуль 2. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау				9
2.1	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беруде қажеттіліктері ұғымы мен құрылымы	1	1	1	3
2.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін психологиялық-педагогикалық бағалау және оларды анықтаудағы кешенді тәсіл	1	1	1	3
2.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушының жеке білім беру бағытын жоспарлау кезінде бағалау нәтижелерін пайдалану және құжаттау	1	1	1	3
3	Модуль 3. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау				16
3.1	Психологиялық-педагогикалық қолдау табысты инклюзияның шарты ретінде	2	1	1	4
3.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды қолдаудағы командалық тәсіл	1	1	1	3
3.3	Педагог-психологтың, арнайы педагогтің және педагог- ассистенттің өзара іс-қимылы	1	1	1	3
3.4	Педагогикалық команда мамандарының функциялары мен жауапкершілік аймақтары	1	1	1	3
3.5	Білім беру ұйымындағы педагогикалық команданың қызметін үйлестіру	1	1	1	3
4	Модуль 4. Аутистік спектр бұзылыстары бар балалармен түзету-дамыту жұмысы				16
4.1	Түзету-дамыту және білім беру қызметінің өзара байланысы	2	1	1	4
4.2	Түзету-дамыту қызметінің негізгі қағидаттары	2	1	1	4
4.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға арналған түзету-дамыту бағдарламаларының құрылымы	2	1	1	4
4.4	Білім беру ұйымы жағдайында түзету-дамыту көмегін ұйымдастыру	2	1	1	4
5	Модуль 5. Түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау және ұйымдастыру				15

5.1	Білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау	1	1	1	3
5.2	Білім беру және түзету ортасын ұйымдастыру	1	1	1	3
5.3	Түзету-дамыту сабақтарын өткізудің нысандары	1	1	1	3
5.4	Жеке және топтық жұмысты ұйымдастыру әдістері	1	1	1	3
5.5	Түзету-дамыту сабақтарын іске асыру кезіндегі педагогикалық құжаттама	1	1	1	3
6	Модуль 6. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқыту әдістері, технологиялары және тиімділігін бағалау				15
6.1	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту әдістері мен технологиялары	1	1	1	3
6.2	Оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау	1	1	1	3
6.3	Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу және іске асыру	1	1	1	3
6.4	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау	1	1	1	3
6.5	Түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу және даму динамикасын талдау	1	1	1	3
Барлығы					80

80 академиялық сағатқа арналған қашықтан оқытудың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Д ә р і с	П р а к т и к а л ы қ с а б а ғ	С е м и н а р	Б а р л ы ғ ы
1	Модуль 1. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері				9

1.1	Қазақстан Республикасындағы инклюзивті білім берудің заңнамалық негіздері	1	1	1	3
1.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқытуды және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыруды нормативтік-құқықтық реттеу	1	1	1	3
1.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқыту кезінде арнайы білім беру жағдайларын жасауға және білім беру процесіне қатысушылардың жауапкершілігіне қойылатын нормативтік талаптар	1	1	1	3
2	Модуль 2. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау				9
2.1	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері ұғымы мен құрылымы	1	1	1	3
2.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін психологиялық-педагогикалық бағалау және оларды анықтаудағы кешенді тәсіл	1	1	1	3
2.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушының жеке білім беру бағытын жоспарлау кезінде бағалау нәтижелерін пайдалану және құжаттау	1	1	1	3
3	Модуль 3. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау				16
3.1	Психологиялық-педагогикалық қолдау табысты инклюзияның шарты ретінде	2	1	1	4
3.2	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды қолдаудағы командалық тәсіл	1	1	1	3
3.3	Педагог-психологтың, арнайы педагогтің және педагог-ассистенттің өзара іс-қимылы	1	1	1	3

3.4	Педагогикалық команда мамандарының функциялары мен жауапкершілік аймақтары	1	1	1	3
3.5	Білім беру ұйымындағы педагогикалық команданың қызметін үйлестіру	1	1	1	3
4	Модуль 4. Аутистік спектр бұзылыстары бар балалармен түзету-дамыту жұмысы				16
4.1	Түзету-дамыту және білім беру қызметінің өзара байланысы	2	1	1	4
4.2	Түзету-дамыту қызметінің негізгі қағидаттары	2	1	1	4
4.3	Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларға арналған түзету дамыту бағдарламаларының құрылымы	2	1	1	4
4.4	Білім беру ұйымы жағдайында түзету-дамыту көмегін ұйымдастыру	2	1	1	4
5	Модуль 5. Түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау және ұйымдастыру				15
5.1	Білім алушылардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып түзету-дамыту сабақтарын жоспарлау	1	1	1	3
5.2	Білім беру және түзету ортасын ұйымдастыру	1	1	1	3
5.3	Түзету-дамыту сабақтарын өткізудің нысандары	1	1	1	3
5.4	Жеке және топтық жұмысты ұйымдастыру әдістері	1	1	1	3
5.5	Түзету-дамыту сабақтарын іске асыру кезіндегі педагогикалық құжаттама	1	1	1	3
6	Модуль 6. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды оқыту әдістері, технологиялары және тиімділігін бағалау				15

6.1	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту әдістері мен технологиялары	1	1	1	3
6.2	Оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау	1	1	1	3
6.3	Жеке оқу бағдарламасын әзірлеу және іске асыру	1	1	1	3
6.4	Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау	1	1	1	3
6.5	Түзету-дамыту жұмысының нәтижелілігін мониторингтеу және даму динамикасын талдау	1	1	1	3
Барлығы					80

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Бағдарлама модульдік құрылымда іске асырылады және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды ұйымдастыру, психологиялық-педагогикалық қолдау және түзету-дамыту жұмысын жүзеге асыру саласында педагогтердің практикалық кәсіби құзыреттерін қалыптастыруға бағытталған.

Бағдарламаның мазмұны практикаға бағытталған тәсілдерді, заманауи білім беру технологияларын және білім беру ұйымдары педагогтерінің кәсіби қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып әзірленген.

Бағдарламаның нысаналы аудиториясы

Бағдарлама келесі педагогикалық қызметкерлерге арналған:

бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру ұйымдарының педагогтері;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды жүзеге асыратын педагогтер;

педагог-ассистенттері;

арнайы педагогтер (дефектолог, логопед-мұғалімдер);

педагог-психологтер;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру процесін және психологиялық-педагогикалық қолдауын ұйымдастыруға қатысатын әдіскерлер және өзге де педагогикалық қызметкерлер.

Бағдарламаны іске асыру көлемі

Бағдарламаның жалпы көлемі — 80 академиялық сағат.

Оқыту нысандары

Күндізгі оқу нысаны

Күндізгі оқу нысаны төмендегілерге бағытталған дәрістік, практикалық және семинарлық сабақтарды қамтиды:

білім беру процесін ұйымдастыруға қойылатын нормативтік-құқықтық талаптарды меңгеру;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау дағдыларын қалыптастыру;

оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау тетіктерін меңгеру;

педагогикалық жағдаяттарды талдау және кәсіби тәжірибе алмасу.

Қашықтан оқу нысаны

Қашықтан оқу нысаны мыналарды көздейді:

бейнедәрістер мен вебинарлар;

практикалық тапсырмаларды орындау;

цифрлық әдістемелік қолдау;

білім беру онлайн-платформаларын пайдалана отырып қорытынды аттестациядан өту.

Қашықтан оқу нысаны аумақтық және ұйымдастырушылық жағдайларды ескере отырып, бағдарламаны икемді меңгеруге мүмкіндік береді.

Оқу процесінің құрылымы

Бейнесабақтар

Әр модуль бойынша презентациялық материалдарды, педагогикалық сызбаларды, нормативтік құжаттарды және педагогтердің кәсіби қызметінен алынған практикалық мысалдарды пайдалана отырып дайындалған асинхронды бейнедәрістер.

Вебинарлар

Нақты педагогикалық кейстерді талқылауға, кәсіби қиындықтарды талдауға, оқыту мазмұнын бейімдеу мысалдарын қарастыруға және практикалық тәжірибе алмасуға бағытталған онлайн-сабақтар.

Дәрістер

Білім беру процесін ұйымдастырудың теориялық және нормативтік-құқықтық негіздерін, психологиялық-педагогикалық қолдау қағидаттарын, білім беру нәтижелерін бағалау мен мониторингтеу тәсілдерін ашу.

Практикалық сабақтар

Келесі практикалық дағдыларды қалыптастыруға бағытталған:

түзету-дамыту жұмысын жоспарлау;

оқу тапсырмаларын бейімдеу;

жеке оқу бағдарламасын жобалау;

педагогикалық жағдаяттарды талдау және шешімдерді әзірлеу.

Семинарлар

Төмендегідей мәселелер бойынша кәсіби талқылаулар:

ата-аналармен (заңды өкілдермен) өзара іс-қимыл;

білім беру мақсаттарын бейімдеу;

мамандардың командалық өзара іс-қимылын ұйымдастыру;

педагогтің кәсіби этикасы.

Өзіндік жұмыс

Әр модуль бойынша тапсырмаларды орындау, нормативтік құқықтық актілерді талдау, бейімделген тапсырмаларды әзірлеу, жеке оқу бағдарламасын жобалау, педагогикалық портфолионы рәсімдеу және кәсіби қызметке рефлексия жасау.

Қорытынды аттестация

Қорытынды аттестация мыналарды қамтиды:

бағдарлама мазмұны бойынша тестілеу;

қорытынды практикалық жұмысты қорғау (бейімделген оқу тапсырмасы, жеке оқу бағдарламасы, қолдауды ұйымдастыру моделі немесе аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушының білім жетістіктерін бағалау жүйесі).

Бақылау және кері байланыс нысандары

ағымдағы бақылау тапсырмалары (тесттер, кейстер, практикалық тапсырмалар);

онлайн-консультациялар және әдістемелік қолдау;

қорытынды жұмыстарға сараптамалық бағалау жүргізу, кеңейтілген кері байланыс пен ұсынымдар беру.

Қашықтан оқу нысанын іске асырудың техникалық шарттары

Білім беру платформалары: Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams

Вебинар платформалары: Zoom, Google Meet

Оқу материалдары:

бейнедәрістер;

жеке оқу бағдарламасының үлгілері;

бейімделген тапсырмалар үлгілері;

әдістемелік нұсқаулықтар мен цифрлық ресурстар;

бағдарлама модульдері бойынша оқу-әдістемелік кешендер;

оқыту мазмұнын бейімдеу және саралау бойынша әдістемелік материалдар;

жеке оқу бағдарламаларының, қолдау жоспарларының және мониторинг нысандарының үлгілері;

цифрлық білім беру құралдарын пайдалану жөніндегі нұсқаулықтар;

педагогикалық цифрлық ресурстар кітапханасына қолжетімділік.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі оны іске асырудың дидактикалық тәсілін көрсетеді және педагогтердің жоспарланған оқу нәтижелеріне қол жеткізуіне бағытталған. Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің мазмұны теориялық қағидаларды бірізді меңгеру, оларды практикада қолдану және қалыптасқан кәсіби құзыреттердің деңгейін кейіннен бағалау логикасына сәйкес құрылымдалған.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің теориялық құрамдас бөлігі білім беру процесін ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық негіздерін, аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту мен психологиялық-педагогикалық қолдаудың психологиялық-педагогикалық тәсілдерін, сондай-ақ педагогикалық қызметтің заманауи әдістері мен технологияларын ашып көрсететін оқу және әдістемелік материалдармен

ұсынылған. Теориялық материалдар дәрістерді, бейнедәрістерді, презентациялық материалдарды және Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне аналитикалық шолуларды қамтиды.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің практикалық құрамдас бөлігі педагогтердің алған білімдерін білім беру ұйымдарының қызметінде қолдану бойынша кәсіби біліктері мен дағдыларын қалыптастыруға бағытталған. Ол педагогикалық жағдаяттарды талдау, бейімделген оқу тапсырмаларын әзірлеу, жеке оқу бағдарламасын жобалау, түзету-дамыту жұмысын жоспарлау және аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша практикалық тапсырмаларды қамтиды.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етудің бақылау-бағалау құрамдас бөлігі бағдарламаны меңгеру нәтижелерін бағалау және өзін-өзі бағалау құралдарын көздейді. Осы құрамдас бөлік шеңберінде өзіндік тексеруге және кәсіби рефлексияға арналған тапсырмалар, чек-парақтар, өзін-өзі бағалау критерийлері, аралық және қорытынды бақылау тапсырмалары, сондай-ақ бағдарлама модульдерінің мазмұны бойынша тестілеу қолданылады. Бақылау-бағалау материалдары педагогтердің кәсіби құзыреттерінің қалыптасу деңгейін объективті бағалауды қамтамасыз етеді және оқу материалын саналы түрде меңгеруге ықпал етеді.

Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі сондай-ақ практикалық тапсырмаларды орындау және қорытынды жұмысты рәсімдеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды, педагогтердің кәсіби қызметінде пайдаланылатын құжаттаманың үлгілері мен мысалдарын, сондай-ақ ұсынылатын дереккөздер мен цифрлық білім беру ресурстарының тізбесін қамтиды. Ұсынылған материалдардың жиынтығы білім беру процесінің тұтастығын, оқытудың сабақтастығын және педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасының практикаға бағытталған сипатын қамтамасыз етеді.

Модульдер бойынша өзін-өзі бағалаудың типтік критерийлері:

Критерийлер	Бағаланатын аспектілер	Бағалау шкаласы (мысал)
Модуль мазмұнын түсіну	Тақырыптың негізгі ұғымдарын, нормативтік негіздерін, мақсаттары мен міндеттерін білу	1 – түсінбедім → 5 – толық түсіндім
Практикада қолдану мүмкіндігі	Оқылған материалды өз қызметінде қолдану қабілеті	1 – қиындық туады → 5 – жеңіл енгіземін
Әрекеттегі сенімділік	Диагностикалық, түзете, әдістемелік міндеттерді орындаудағы сенімділік	1 – сенімсіз → 5 – сенімдімін
Құралдарды пайдалану	Шаблондарды, нормативтік актілерді,	1 – қолданбаймын → 5 – үнемі қолданамын

	ЖББ, чек-парақтарды, цифрлық ресурстарды қолдану қабілеті	
Командалық өзара әрекеттесу	Ынтымақтастыққа дайындық, ППҚҚ жұмысына қатысу, әріптестермен және ата-аналармен өзара әрекеттесу	1 – қиындықтар бар → 5 – тиімді әрекет етемін
Рефлексия және даму	Өз қызметін талдау және өсу мақсаттарын қою қабілеті	1 – талдамаймын → 5 – тұрақты рефлексия жасаймын

Тыңдаушылардың өзін-өзі бағалау нысандары

Өзін-өзі бағалау педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасының маңызды элементі болып табылады. Ол педагогтердің рефлексиялық дағдыларын дамытуға және оқу процесі барысында жеке кәсіби өсуін саналы түрде түсінуіне бағытталған.

Өзін-өзі бағалау құралдары тыңдаушыларға әрбір модуль аяқталғаннан кейін және бағдарламаның қорытынды бөлімінде ұсынылады. Оларды қолдану ішкі уәждемені арттыруға және педагогтердің практикалық қызметінде жаңа тәсілдерді іске асыруға дайын болуына ықпал етеді.

Модульдер бойынша өзін-өзі бағалаудың кезеңдік нысандары

1. Әрбір модульдің қорытындысы бойынша чек-парақтар

Тыңдаушы модульдің негізгі тақырыптарын меңгеру деңгейін бағалайды:

кәсіби қызметтің нормативтік-құқықтық негіздері;

диагностика және түзету әдістері;

мүмкіндігі шектеулі балаларды қолдау технологиялары;

ата-аналармен және психологиялық-педагогикалық қолдау процесіне қатысушылармен жұмыс нысандары;

түзету-дамыту іс-шараларының нәтижелілігін мониторингтеу және бағалау.

Чек-парақтар ыңғайлы форматта (Google Forms, Word, PDF-бланкілері) ұсынылады.

2. «Педагогтің жеке жетістіктер парағы»

«Оқу басталғанға дейін / оқудан кейін» бағандары педагогтің кәсіби білімдері мен дағдыларындағы өзгерістерді тіркеуге мүмкіндік береді, әр оқу кезеңіндегі жеке жетістіктері мен қиындықтарын көрсетеді.

Бұл нысан тыңдаушыларға жеке кәсіби ілгерілеуді көруге көмектеседі.

3. Педагогтің құзыреттер картасы

Негізгі кәсіби құзыреттерді қамтитын кесте:

нормативтік талаптарды меңгеру;

диагностикалық біліктер;

түзету-дамыту қызметі;

ата-аналармен және әріптестермен өзара іс-қимылды ұйымдастыру дағдылары;

кәсіби өзін-өзі дамыту және құжаттамалық қамтамасыз ету дағдылары.

Тыңдаушы құзыреттерді меңгеру деңгейін (бастапқы деңгейден сенімді деңгейге дейін) белгілейді.

4. Педагогтің рефлексиялық күнделігі (қалауы бойынша)

Оқу және практикалық жұмыс барысында меңгерілген әдістер мен тәсілдер, қиындық туғызған мәселелер және ерекше тиімді болған тәжірибелер туралы қысқаша жазбалар жүргізу.

Жүргізу нысаны — тыңдаушыға ыңғайлы, еркін форматта.

5. Қорытынды «Менің кәсіби даму аймақтарым» кестесі

әрі қарай жетілдіруді қажет ететін кәсіби біліктер айқындалады;

әрбір модульдің соңында және бағдарламаны толық аяқтағаннан кейін толтырылады.

Бағдарлама аяқталғаннан кейінгі қорытынды өзін-өзі бағалау

1. Сенімділік деңгейін бағалау

Төмендегі бағыттар бойынша өзіндік сенімділікті бағалау (1-ден 5-ке дейінгі шкала):

нормативтік-құқықтық сауаттылық;

диагностика жүргізу;

түзету-дамыту әдістемелерін таңдау және қолдану;

ерекше білім беруді қажет ететін балалармен жұмыс;

пәнаралық өзара іс-қимыл және ата-аналармен ынтымақтастық.

2. Рефлексиялық сұрақтарға жауап беру

диагностика және түзету-дамыту жұмысы саласында қандай жаңа және маңызды білім алдым?

қандай әдістер мен тәсілдерді өз практикада табысты қолданып жүрмін?

педагогтің кәсіби қызметінің қандай бағыттары менің тарапымнан одан әрі дамытуды қажет етеді?

3. Педагогтің жеке кәсіби даму жоспары (3–6 айға)

Педагог өз кәсіби дамуының нақты мақсаттары мен міндеттерін айқындайтын құжат.

Жоспарда мынадай іс-шаралар көзделуі мүмкін:

қосымша семинарлар мен вебинарларға қатысу;

жарияланымдар дайындау;

авторлық әдістемелік материалдар әзірлеу;

жаңа технологияларды меңгеру.

Ескертпе

Өзін-өзі бағалау қорытынды аттестацияға әсер етпейді, алайда педагогтің кәсіби қызметіне саналы көзқарас қалыптастырудың маңызды құралы болып табылады және жеке білім беру траекториясын неғұрлым дәл құруға мүмкіндік береді.

Өзін-өзі бағалауға арналған барлық материалдар бағдарламаның электрондық платформасында орналастырылған, оларды толтыру бойынша

егжей-тегжейлі нұсқаулықтармен сүйемелденеді және ерекше білім беруді қажет ететін қатысушылар үшін бейімделген нысанда қолжетімді.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Тыңдаушылардың өзін-өзі бағалау нысандары

Өзін-өзі бағалау педагогтердің біліктілігін арттыру бағдарламасының маңызды элементі болып табылады және педагогтердің рефлексиялық біліктерін дамытуға, жеке кәсіби өсуін саналы түрде түсінуге, сондай-ақ аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқытуды және психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру кезінде алынған білімдер мен біліктерді практикада қолдануға дайындықты қалыптастыруға бағытталған.

Өзін-өзі бағалау құралдары оқу кезеңінің барлық барысында қолданылады: әрбір модульді меңгергеннен кейін және бағдарламаны толық аяқтаған соң. Оларды қолдану педагогтердің өз кәсіби қызметіне саналы көзқарасын қалыптастыруға және жеке кәсіби даму траекториясын айқындауға ықпал етеді.

Модульдер бойынша өзін-өзі бағалаудың кезеңдік нысандары

1. Әрбір модульдің қорытындысы бойынша чек-парақтар

Чек-парақтар тыңдаушыларға модульдің негізгі мазмұндық элементтерін меңгеру деңгейін бағалауға мүмкіндік береді, оның ішінде:

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушыларды оқыту мен психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастырудың нормативтік-құқықтық негіздері;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың ерекше білім беруді қажет ететін қажеттіліктерін бағалау тәсілдері;

оқыту және түзету-дамыту жұмысының әдістері мен технологиялары;

педагогикалық командамен және ата-аналармен (занды өкілдермен) өзара іс-қимыл нысандары;

білім беру және түзету-дамыту қызметінің нәтижелілігін мониторингтеу және бағалау құралдары.

Чек-парақтар тыңдаушылар үшін ыңғайлы форматта (Google Forms, Word, PDF) ұсынылады.

2. Педагогтің жеке кәсіби жетістіктер парағы

Педагогтің кәсіби білімдері, біліктері мен практикалық дағдыларындағы өзгерістерді «оқуға дейін / модульді меңгергеннен кейін» форматында тіркеуге мүмкіндік беретін өзін-өзі бағалау құралы.

Бұл құрал жеке кәсіби ілгерілеуді түсінуге және кәсіби қиындықтарды айқындауға ықпал етеді.

3. Педагогтің кәсіби құзыреттер картасы

Құзыреттер картасы педагогтің негізгі кәсіби құзыреттерін қамтитын құрылымдалған кесте болып табылады, оның ішінде:

нормативтік-құқықтық талаптарды меңгеру;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін бағалау біліктері;

білім беру процесін және түзету-дамыту жұмысын ұйымдастыру;
мамандардың командалық өзара іс-қимылына қатысу;

кұжаттаманы жүргізу және кәсіби өзін-өзі дамыту дағдылары.

Тыңдаушы әрбір құзыреттің қалыптасу деңгейін (бастапқы, базалық, сенімді деңгей) өз бетінше белгілейді.

4. Педагогтің рефлексиялық күнделігі (қалауы бойынша)

Рефлексиялық күнделік кәсіби бақылауларды тіркеу, меңгерілген әдістер мен технологияларды талдау, сондай-ақ олардың практикалық қызметте қолданылу мүмкіндігін бағалау үшін пайдаланылады.

Күнделік жүргізу нысаны еркін және тыңдаушының өз қалауымен таңдалады.

5. Қорытынды «Менің кәсіби даму аймақтарым» кестесі

Кәсіби тұрғыдан одан әрі дамытуды қажет ететін біліктер мен құзыреттерді анықтауға бағытталған өзін-өзі бағалау құралы.

Әрбір модульдің қорытындысы бойынша және бағдарламаны толық аяқтағаннан кейін толтырылады.

Бағдарлама аяқталғаннан кейінгі қорытынды өзін-өзі бағалау

1. Кәсіби сенімділік шкаласы

Тыңдаушылар төмендегі бағыттар бойынша өздерінің кәсіби сенімділік деңгейін бағалайды (1-ден 5-ке дейінгі шкала):

педагогтің нормативтік-құқықтық сауаттылығы;

аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушылардың білім беру қажеттіліктерін бағалау;

оқыту және түзету-дамыту жұмысының әдістері мен технологияларын таңдау және қолдану;

педагогикалық командамен және ата-аналармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру;

білім беру және түзету-дамыту нәтижелерін жоспарлау және бағалау.

2. Рефлексиялық сұрақтар

Тыңдаушылар төмендегі сұрақтарға жазбаша жауап береді:

оқу барысында қандай жаңа білімдер мен практикалық біліктер меңгерілді;
қандай әдістер мен технологиялар кәсіби қызметте қолданылып жүр;
кәсіби қызметтің қандай бағыттары одан әрі дамытуды қажет етеді.

3. Жеке кәсіби даму жоспары (3–6 айға)

Жеке кәсіби даму жоспары мыналарды қамтиды:

кәсіби өсу мақсаттары мен міндеттерін айқындау;

іс-шараларды жоспарлау (семинарлар мен вебинарларға қатысу, әдістемелік бірлестіктер жұмысына қатысу, авторлық материалдар әзірлеу, жаңа технологияларды меңгеру);

кәсіби дамудың күтілетін нәтижелерін белгілеу.

Ескертпе

Өзін-өзі бағалау қорытынды аттестация нәтижелеріне әсер етпейді және педагогтердің кәсіби рефлексиясы мен саналы дамуына арналған құрал ретінде ғана пайдаланылады. Өзін-өзі бағалауға арналған барлық материалдар бағдарламаның электрондық білім беру платформасында

орналастырылған, оларды толтыру бойынша нұсқаулықтармен қамтамасыз етілген және тыңдаушылар үшін ыңғайлы форматта қолжетімді.

Қорытынды жобаны бағалау критерийлері:

Критерийлер	Ең жоғары балл
Өзектілігі және кәсіби салаға сәйкестігі	10
Практикалық маңыздылығы және іске асырылу мүмкіндігі	10
Құрылымдық логикасы, толықтығы, нормативтік дұрыстығы	10
Әдістемелік сауаттылығы, үлгілерді (шаблондарды) қолдануы	10
Креативтілігі, педагогикалық икемділігі, бірегейлігі	10
Қорытынды балл	50 балл

Қосымша бағалау формалары:

Тыңдаушының портфолиосы (қалауы бойынша)

Бағдарламаға қатысатын әрбір тыңдаушы өз қалауымен жеке портфолио құра алады. Оның құрамына кіруі мүмкін: модульдер бойынша орындалған практикалық тапсырмалар (бейімделген тапсырмалар, ЖДБ элементтері, қолдау жоспарлары және т.б.); презентациялар мен авторлық материалдар; кейс тапсырмалары, жаттығулар және бағалау құралдары бар жұмыс парақтары;

чек-парақтар, құзыреттілік карталары және рефлексиялық парақтар.

Портфолио жеке прогресті көрсетуге мүмкіндік береді, сондай-ақ аттестацияға дайындықтың немесе мектептегі кәсіби диалогтың бөлігі ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Негізгі модульдер бойынша онлайн-тестілеу (1–4)

Ұйымның шешімі бойынша бағдарламаның базалық модульдерінің мазмұны (нормативтік негіздер, командалық қолдау, мониторинг, саралау) бойынша қашықтықтан тестілеу жүргізуге болады.

Мақсаты:

теориялық және қолданбалы білімді меңгеру деңгейін анықтау; тыңдаушыны қорытынды жұмысқа және алған материалдарды тәжірибеде қолдануға дайындау.

Қатысушы / аяқтау сертификаты

Бағдарламаның барлық тақырыптарын меңгерген, міндетті тапсырмаларды орындаған және қорытынды жобаны қорғаған тыңдаушылар белгіленген үлгідегі біліктілікті арттыру курсы аяқтағаны туралы сертификат алады.

Сертификат келесілерді растайды:

белгіленген академиялық сағат көлемінде оқудан өткенін;
инклюзивті білім беру жағдайында ЕББҚ білім алушыларға педагогикалық қолдау көрсету үшін қажетті құзыреттіліктерді меңгергенін;
курстың жобалық және практикалық бөліктеріне қатысқанын.

Бағалаудың кәсіби дамудағы рөлі

Бағдарлама аясындағы бағалау жүйесі бақылаушы ғана емес, сонымен қатар дамытушы қызмет атқарады.

Ол мынаған бағытталған:

педагогтің кәсіби өзін-өзі талдауын және саналы өзін-өзі дамытуды ынталандыруға;

өзінің мықты және әлсіз жақтарын рефлексиялауға және талдауға тартуға;

оқытушылар мен әріптестерден конструктивті әрі мақсатты кері байланыс алуға;

жеке прогресті және кәсіби даму аймақтарын тіркеуге.

Осылайша, бағалау педагогтің өз дамуына белсенді қатысу құралына, білім беру ортасындағы өзгерістерге дайындалуға және кәсіби өсу траекториясын құруға мүмкіндік береді.

Қамтамасыз етілетін қолдау және қайта бағалау шаралары:

1. Кеңес беру және сүйемелдеу:	Оқу материалын меңгеруде қиындықтарға тап болған тыңдаушылар келесі мүмкіндіктерге ие: тренермен қосымша жеке онлайн-консультациялар алу; бейнематериалдарға, шаблондарға және презентацияларға қайтадан қол жеткізу; тапсырмаларды орындау және қорытынды жұмысты бағалау критерийлері бойынша түсініктемелер алу.
2. Тапсырмаларды орындау үшін қосымша уақыт беру:	Тыңдаушының өтініші немесе курс кураторының шешімі бойынша: жеке тапсырмаларды (мысалы, жоба, ЖОБ, әдістемелік әзірleme) орындау мерзімін ұзарту (ең көбі 2 апта); ұйымдастырушының келісімі бойынша қорытынды қорғау немесе қайта тапсыру мерзімін кейінге ауыстыру.
3. Қорытынды жұмысты қайта бағалау:	Егер тыңдаушы қорытынды аттестациядан өтпесе (30 балдан төмен жинаса), ол келесі құқықтарға ие: жоба бойынша сарапшылардың ескертулерін ескеріп, қайта қорғауға;

	не балама тапсырманы орындауға (курс әдіскерімен келісу бойынша).
4. Жартылай қайта оқыту:	Айтарлықтай артта қалған жағдайда тыңдаушыға ұсынылады: жеке модульдер бойынша қайта оқыту (мысалы, тек 2 немесе 3 модуль); консультациялық сүйемелдеумен модуль тапсырмаларын қайта орындау.
5. Академиялық шегерім (кейінге қалдыру) рәсімдеу:	Ерекше жағдайларда (ауру, демалыс, отбасылық жағдайлар) тыңдаушы: курсты кейінгі топпен аяқтау үшін шегерім ала алады; өтілген модульдердің бір бөлігін сақтап (сағаттар есепке алынып), оқуды кейін жалғастыра алады.

9. Курстан кейінгі қолдау

Курстан кейінгі қолдау – біліктілікті арттыру бағдарламасының ажырамас бөлігі болып табылады және тыңдаушылардың кәсіби қызметінде алған білімдері мен дағдыларының тұрақтылығын әрі практикалық қолданысын қамтамасыз етуге бағытталған.

Бұл кезең кәсіби белсенділікті қолдауға, педагогикалық бастамаларды дамытуға, тәжірибе алмасуға және тыңдаушылардың курстан алған нәтижелерін нақты тәжірибеге енгізуіне бағдарланған.

Курстан кейінгі қолдаудың негізгі элементтері:

Курстан кейінгі қолдаудың мақсаттары:			
жаңа білімдер мен құралдарды жүзеге асыруда әдістемелік қолдау көрсету;	кәсіби қарым-қатын асты жалғастыру және тәжірибе алмасу үшін жағдай жасау;	консультациялар, супервизия және сараптамалық кері байланыс алу мүмкіндіктерін ұсыну;	педагогтің тәжірибесіне өзін-өзі дамыту және өзін-өзі талдау элементтерін енгізуге ықпал ету.
Курстан кейінгі қолдау форматтары:			
Жеке әдістемелік кеңес беру:		онлайн байланыс арқылы (электрондық пошта, мессенджерлер, LMS платформалары); ЖОБ іске асыру, құжаттаманы жүргізу, ППҚҚ шеңберіндегі өзара әрекеттесу мәселелері бойынша қолдау;	

	тыңдаушылардың педагогикалық әзірлемелерін енгізу бойынша сараптамалық ұсынымдар.
Курстан кейінгі вебинарлар және әдістемелік шеберханалар::	курс аяқталғаннан кейін 1–2 айдан соң тақырыптық онлайн-кездесулер өткізу; тыңдаушылардың сәтті енгізген кейстерін талдау; білімді практикада қолдану кезінде туындаған күрделі сұрақтарға жауаптар беру.
Кәсіби қарым-қатынас форумы/тобы:	кәсіби чатқа немесе онлайн-топқа (Telegram, WhatsApp, Google-топтар) қолжетімділік; шаблондармен, құжаттармен, сұраулармен және шешімдермен алмасу; горизонталды тәлімгерлікті ынталан дыру (peer-to-peer қолдау).
Онлайн-кітапхана және әдістемелік банк:	курс материалдарына тұрақты қолжетімділік; нормативтік базаны, шаблондарды, нұсқаулықтарды тұрақты жаңарту; жаңа әдебиет, жарияланымдар және іс-шаралар бойынша ұсыныстар.
Қорытынды енгізуді ерікті супервизиялау:	өз бағдарламаларын диагностикалау және рефлексиялауға ерікті түрде қатысуға шақыру; жеке білім беру маршруттарын іске асыруды сүйемелдеу; орталық әдіскерлерімен педагогикалық әсерлерді талдау.
Қолдау әдістері:	
жеке сұраныстарға жауаптар);	практика мен нәтижелерді талдау;
сауалнамалар, күнделіктер, талқылаулар;	топтық кейстер шешімі, материалдарды бірлесіп әзірлеу.
Ұзақтығы және форматы:	курс аяқталғаннан кейін 12 айға дейін; қашықтан, икемді кесте бойынша; тыңдаушының қалауы бойынша немесе әдіскердің шақыруы бойынша.
Курстан кейінгі қолдаудың нәтижелері:	педагогтің алған білімдерін тәжірибеде қолдау сенімділігінің артуы;
	ЖОБ , ЖОЖ дұрыс құжаттама формаларын тәжірибеге белсенді енгізу;
	кәсіби қоғамдастыққа және әдістемелік белсенділікке қатысудың артуы;

	рефлексияның пайда болуы, бастамашылдықтың және одан әрі оқуға дайындықтың өсу.
--	---

10.Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Заңдар мен нормативтік-құқықтық актілер тізімі

- 1.Бала құқықтары туралы БҰҰ Конвенциясы. URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400>
- 2.«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319>
- 3.«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1900000293>
- 4.Мүмкіндігі шектеулі балаларға әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау көрсету туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Заңы .URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000343>
- 5.Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы 2002 жылғы 8 тамыздағы № 345 Заңы .URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z020000345>
- 6.Инклюзивті білім беру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы 2021 жылғы 26 маусымдағы № 56-VII ҚРЗ Заңы URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z2100000056>
- 7.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы. Қазақстан Республикасы әділет министрлігінде 2022 жылғы 5 тамызда № 29031 тіркелген. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы. URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029031>
- 8.Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы. URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2300000249>
- 9.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 бұйрығы. Қазақстан Республикасы әділет министрлігінде 2009 жылғы 17 тамызда № 5750 тіркелген. Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы. URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005750>
- 10.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын қоспағанда, тиісті үлгідегі және түрдегі білім беру ұйымдарының қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы. URI:
<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029329>

11.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы «Ерекше білім беруді қажет ететін балалардың білім алу қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы». URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200026618>

12.Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы. Қазақстан Республикасы әділет министрлігінде 2020 жылғы 6 сәуірде № 20317 тіркелген. Педагогтердің жүргізуі міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы (URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2000020317>)

13.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы. Қазақстан Республикасы әділет министрлігінде 2025 жылғы 30 сәуірде № 36047 тіркелген. Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы. URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036047>

14.Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 21 мамырдағы № 117 бұйрығы. Мүмкіндігі шектеулі балаларға арнайы психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету стандартын бекіту туралы. URI: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500036137>

Негізгі әдебиеттер

1.Психологиялық дамудың жалпы бұзылыстары (F84) // «МКБ-10 – Аурулардың халықаралық жіктемесі, 10-қайта қарау» ресми сайты.

Электрондық ресурс: <https://mkb-10.com/index.php?pid=4429>

2.American Psychiatric Association. *Diagnostic and statistical manual of mental disorders*. Fifth ed. Arlington, VA: American Psychiatric Association, 2013. – 947 p.

3.DSM-5 диагностикалық критерийлері // «Аутизм және сенсорлық интеграция» ресми сайты.

Электрондық ресурс:

<https://sites.google.com/site/avameidinru/Home/cego-hotat-autisty-ot-naucnyh-issledovanij/izmenenie-kriteriev-autizma-ne-privedet-k-massovomu-peresmotru-uze-postavlennyh-diagnozov/rastrojstvo-autisticseskogo-spektra-v-dsm-v/diagnosticeskie-kriterii-dsm-5>

4.ICD-11: Mortality and morbidity statistics // ICD-11 ресми сайты.

Электрондық ресурс: <https://icd.who.int> Балалар мен жасөспірімдердің қызмет етуі, тіршілік әрекетінің шектелуі және денсаулығының халықаралық жіктемесі. – ДДСҰ, 2016.

Электрондық ресурс:

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43737/9789244547328_rus.pdf

5.Никольская О.С. Детский аутизмнің психологиялық классификациясы // Түзету педагогикасы институтының альманахы. – Мәскеу, 2014. – № 18.

Электрондық

ресурс:

<https://alldef.ru/ru/articles/almanah-18/psihologicheskaja-klassifikacija-detskogo-a-utizma>

6. Аутизмді диагностикалау әдістері // Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды кешенді қолдау жөніндегі Федералдық ресурстық орталықтың ресми сайты.

Электрондық ресурс: <https://autism-frc.ru/early-help/metody-diagnostiki>

7. Western Psychological Services (WPS, АҚШ).

Электрондық

ресурс:

<https://www.wpspublish.com/ados-2-autism-diagnostic-observation-schedule-second-edition>

8. Ерсарина А.К. Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беруді қажет ететін балаларға психологиялық қолдау. – Алматы, 2022.

Электрондық ресурс: <https://www.special-edu.kz/>

9. Григоренко Е.Л. Аутистік спектр бұзылыстары. Кіріспе курс. Оқу құралы. – Мәскеу: Практика, 2018.

10. Гончаренко М.С., Манелис Н.С., Семенович М.Л., Стальмахович С. Аутистік спектр бұзылыстары бар білім алушының білім беру бағдарламасын бейімдеу. Әдістемелік құрал / ред. Хаустов А.В., Манелис Н.Г. – Мәскеу, 2016.

11. Балалық аутизм. Диагностика және кеңес беру.

Психологиялық-медициналық-педагогикалық консультациялар мамандарына арналған практикалық нұсқаулық / құраст.: Ерсарина А.К., Айтжанова Р.К. – Алматы, 2011.

12. Джангельдинова З.Б., Баймуханова М.Е., Шевченко Ю.В.

Ерекше білім беруді қажет ететін балалармен түзету жұмысында альтернативті коммуникация жүйесін пайдалану. – Алматы, 2018.

13. Джангельдинова З.Б., Баймуханова М.Е.

Балалық аутизмі бар балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналарға психологиялық-педагогикалық қолдау. – Алматы, 2015.

14. Балалар психиатриясы, психотерапия және медициналық психология. Үшінші буын стандарты / ред. Э.Г. Эйдемиллер. – Санкт-Петербург: Питер, 2022.

Қосымша әдебиеттер

15. Аутистік спектр бұзылыстары бар балаларды тәрбиелеп отырған отбасылармен кеңес беру-диагностикалық жұмыс.

Әдістемелік ұсынымдар / ред. А.В. Хаустов, Н.Г. Манелис. – Мәскеу: ФРЦ МГППУ, 2020.

16. Семенович А. Балалар жасындағы нейropsychологиялық түзету. Орнын толтырушы онтогенез әдісі. – Мәскеу, 2022.

17. Акимова Н.В. Аутизмі бар балалардың мінез-құлқын түзету әдістемесі. – 2019.

18. Семенова И.А. Аутизм: диагностика мен емдеудің заманауи тәсілдері. – 2020.

19. American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®)*. American Psychiatric Publishing.

20. Maenner M.J. et al. (2020).

Autism spectrum disorder prevalence and characteristics among children aged 8 years. *MMWR Surveillance Summaries*, 69(4), 1–12.

- 21.Телесные практики, сенсорлық интеграция және эрготерапия. Әдістемелік материалдар жинағы. – Пермь, 2018.
- 22.Богдашина О. Аутистік спектр бұзылыстары: мәселеге кіріспе. – Красноярск, 2012.
- 23.Рычкова Н.А. Балалардағы мінез-құлық бұзылыстары: диагностика, түзету және психопрофилактика. – Мәскеу, 2008.
- 24.Крановиц К.С. Сенсорлық ақпаратты өңдеу бұзылыстары бар бала. – Санкт-Петербург, 2012.